

**TÜRK DİLİ VE EDEBİYATI
BÖLÜMÜ**

mm

**Prof. Dr. Mine MENGİ Adına
TÜRKOLOJİ SEMPOZYUMU (20-22 Ekim 2011)
BİLDİRİLERİ**

ADANA-2012

HARF DEVRİMİ SONRASINDA YENİ HARFLERİN ÖĞRETİMİNDE USUL VE YÖNTEMLER

Dr. Emine KISIKLI
Başkent Üniversitesi
ATAMER Öğretim Gör.
tarikhkisikli@hotmail.com

ÖZET: 1928’de gerçekleştirilen Harf Devrimi sonrasında açılan Millet Mektepleri’nde halka yeni harflerin öğretilmesinde kullanılacak yöntemler, Milli Talim ve Terbiye Cemiyeti’nin hazırladığı *Millet Mektepleri ve Halk Dershaneleriyle Harf Kurslarında Alfabe-Kıraat-Yazı ve İmla Tedrisi Usulü* isimli kitapta belirlenmiştir. Bu kitaptan edindiğimiz bilgiye göre; Millet Mektepleri’nde halka yabancı olduğu bu yeni harflerin imla kuralları göz önünde bulundurularak, kolay bir metotla, kısa sürede öğretilmesi, bu sayede cehaletin hızla ortadan kaldırılması ve çağdaş cumhuriyet bireylerinin yetiştirilmesi hedeflenmiştir. Millet Mektepleri A ve B tipi dershaneler olmak üzere iki ayrı kategoride eğitim verirken; hiç okuma-yazma bilmeyenlere yeni yazının öğretildiği A tipi dersliklerde önce sesli harflerin, sonra sessiz harflerin tanıtılması, kelimededen heceye, heceden harflere geçilmesi yöntemi uygulanmıştır. Alfabe derslerinde okumanın, manayı kavramak olduğu anlayışından hareketle her kelimenin anlamının öğretilmesi, öğretilen kelimelerin anlamının, Dil Encümeni tarafından belirlenen imlâ kurallarına uygun olmasına dikkat edilmiştir. Alfabeyi öğrenen ve okumaya başlayan öğrencilere okumayı zevk haline getirecek metinlerin seçiminde seviyenin gözetilmesine özen gösterilmiştir. Millet Mektepleri’nde eski yazıyı ya da Latin dillerinden birini bilenlere yeni harflerin öğretildiği B tipi dersliklerde iki grup oluşturulmuştur. Birinci grupta yer alan ve Batı dillerinden birini bilenlere, Latin alfabesini tanıdıkları için sadece imla kuralları öğretilmiş, ikinci grupta yer alan ve Arap alfabesini bilenlere ise hiç okuma-yazma bilmeyenlere uygulanan yöntem kullanılmıştır. Millet Mektepleri’nde yeni harflerin öğretilmesinde uygulanan bu yöntemle 1927’de Türkiye’de %10.5 olan okur-yazar oranı, 1935’te %20.4’e yükseltilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Harf Devrimi, Millet Mektepleri, İmlâ

ABSTRACT: The techniques used in order to teach the public the new letters in the National Schools which were formed after Alphabet Revolution in 1928, were stated in the book “Alphabet-Reading-Writing and Pronunciation Techniques in National Schools and Public Classrooms”, which was prepared by the National Education Ministry. According to this book, the new letters were taught to the public, who was unfamiliar with it, with an easy technique in short time, in aims to end the illiteracy and raise modern republican individuals to the society. Consisting of two types of classrooms, the National Schools included the A and B classes; of which the type A was used in order to teach the new style of writing, to those who have no literacy, using the method of teaching the vowels before the consonants, and going from word to syllable,

and to letter. Through the understanding that, reading is to digest the meaning, it has been noted that the teaching of every word's meaning and their pronunciation, has been done according to the Literary Council, in the alphabet lessons. Texts tending to influence the beginner students into reading pleasure have been chosen with notice. The B type of classrooms which were used to teach the new letters to those who are in knowledge of at least one Latin-based alphabet or the old language, were seperated into two. The first group, consisting of people in knowledge of at one or more Latin-based alphabets, were given only a pronunciation education, while people in the second group were treated with the same teaching method as the A typeclassrooms. Through these methods used in the National Schools, the literacy rate which was stated 10,5% in 1927, has been increased to 20,4% in 1935.

Key Words: Alphabet Revolution, National Schools, Pronunciation

GİRİŞ

Osmanlı Devleti, Tanzimat Fermanı'nın ilanından sonra açtığı rüştiyelerin eğitim programlarında anadil olarak Türkçenin öğretimine önem vermiş, 1874'te Selim Sabit Efendi'nin hazırladığı Rehnüme-yi Muallimin'de (Öğretmenlerin Kılavuzu) Türkçe okuma-yazma öğretiminde kullanılacak usul ve yöntemler belirlenmiştir.

Cumhuriyetin ilanından sonra 3 Mart 1924 Tevhid-i Tedrisat Kanunu ile tüm eğitim kurumlarında Arapça ve Farsça öğretimine son veren Türkiye Cumhuriyeti, eğitim dili olarak Türkçeyi kabul etmiştir. O yıllarda Türkçe öğretimi ülke genelinde başlatılan okuma-yazma seferberliği ile sadece örgün eğitim kurumlarında değil, yaygın eğitim kurumlarında da büyük önem kazanmış ve 1928 yılında kabul edilen yeni Türk harfleri ile bugünkü Türkçe öğretiminin temelleri atılmıştır (Demirel, 2002: 6).

Türkiye'deki yüksek düzeydeki cehaletin Arap harfleriyle okuyup yazmada yaşanan zorluktan kaynaklandığını, batı medeniyetine yakınlaşmada Arap harflerinin büyük bir engel oluşturduğunu düşünen Mustafa Kemal, Latin alfabesine dayalı yeni Türk harflerine geçilmesi gereğine inanmıştır. Harf Devrimi'nden hemen sonra da sadece kamu görevlilerine ve okul çağındaki çocuklara yeni harfleri öğretmeyi yeterli görmeyen, daha kapsamlı bir çalışma ile okul çağı dışındaki geniş halk kitlelerini de okur-yazar yapmayı, kendi kendine yeten, sorunlarını çözebilen, bilgi donanımına sahip bireyler yetiştirmeyi hedefleyen Türkiye Cumhuriyeti, Millet Mektepleri'nin açılması kararını vermiştir (Kısıklı, 2008: 165). 1 Kasım 1928 günü yeni harflerin kabulü münasebetiyle TBMM'nde bir konuşma yapan Başbakan İsmet Paşa (İnönü) yeni harfleri halka öğretmek amacıyla *Millet Mektepleri* adı altındaki halk eğitimi kurumlarını açacaklarını ve halka işlerini aksatmadan yeni harfleri öğreteceklerini müjdelemiştir. (TBMM Zabıt Ceridesi: 1928, 9) İsmet Paşa 7 Kasım 1928 günü yaptığı açıklamada da, Millet Mektepleri'nde eğitim süresinin iki, dört ya da altı ay olacağını, kursların açıldığı yerlere gelemeyecek durumda olanlar için gezici Millet Mektepleri açacaklarını, bütün bürokratların bu kurslarda görev alacağını ve bu kurslar sayesinde geçkin yaşlarda birkaç yüz bin nüfusun okuma-yazma öğretilmek suretiyle kurtarılacağını ümit ettiklerini söylemiştir. İsmet Paşa konuşmasında Mustafa Kemal'in

Millet Mektepleri'nin Genel Başkanlığı'nı ve Başöğretmenliği'ni kabul ettiğini de halka duyurmuştur (İlgürel, 1981, 29; TBMM Zabıt Ceridesi: 1928, 31).

1928 yılında hazırlanan yönetmelikle açılan Millet Mektepleri'nin A dersliklerinde hiç okuma-yazma bilmeyenlere, B dersliklerinde ise Arap harfleri ile okuyanlara yeni Türk harfleri öğretilmeye başlanmış, 1929'da yönetmelikte yapılan değişiklikle A dersliklerinde sadece yeni harflerin öğretilmesi yoluna gidilmiş, B dersliklerinde ise okumayı-yazmayı öğrenenlere günlük hayatta ihtiyaç duyacakları temel bilgiler verilmiştir. Bu uygulama ile çalışkan, dinamik, ülkesini ve milletini seven, çağdaş cumhuriyet bireylerinin yetiştirilmesi hedeflenmiştir. 1928 yönetmeliğine göre A dersliklerinde eğitim süresi dört ay, B dersliklerinde iki ay iken, bu süreler 1929 yönetmeliğinde her iki derslik için dörder ay olarak değiştirilmiştir (Albayrak, 1994: 474). 1929 yönetmeliği ile Millet Mektepleri'ne ilave olarak *Köy Yatı Dershaneleri* ve *Halk Okuma Odaları*'nın açılması uygun görülmüştür.

1927 nüfus sayımına göre Türkiye nüfusu 13.600.000 olup, bu sayının 10.300.000'i köylerde, 3.300.000'ini ise şehirlerde yaşamaktadır. Nüfusun büyük bölümünün köylerde yaşıyor olması nedeniyle önceliği köylere veren Türkiye Cumhuriyeti, Millet Mektepleri'nin %65.60'ını köylerde, %34.40'ını ise şehirlerde açmıştır. Arap harflerinin kullanıldığı dönemde Türkiye'de 1.100.000 kişi okuma-yazma bilmekte iken, Millet Mektepleri sayesinde 1.349.405 kişi yeni harflerle okuma-yazma öğrenmiştir. Millet Mektepleri'nin faaliyetleri dışında, yeni harflerle okuma-yazma öğrenme mecburiyeti olan ve yekûnu yüz bini aşkın devlet, özel idare ve belediye çalışanıyla, on sekiz bin küsur öğretmen, yeni harflere geçildiği dönemde ülke genelindeki tüm okullarda eğitim gören yarım milyonu aşkın öğrenci, orduda okuma öğretilen yüz binlerce asker, kendiliklerinden okuma-yazma öğrenenlerin sayısının üç milyona ulaştığı görülecektir. Yani Millet Mektepleri ile başlayan dönemde yeni harflerle okuma-yazma bilenlerin sayısında üç kat artış yaşanmış, bu üç milyon kişinin üçte birinden çoğu yeni yazıyı Millet Mektepleri'nde öğrenmiştir (Şimşir: 1992, 244). Millet Mektepleri sayesinde Türkiye'de 1927 yılında %10.5 olan okur-yazar oranı 1935'te %20.4'e yükseltilmiştir.

I. Millet Mektepleri ve Halk Dershaneleri'nde Yeni Harflerin Öğretilmesinde Usul ve Yöntemler

1. Okuma-Yazma Bilmeyenlere Yeni Harflerin Öğretilmesi

1.1. Alfabe Dersleri

Dil öğretimi; dört temel beceri olarak kabul edilen dinleme, konuşma, okuma ve yazma becerilerinin işlevsel bütünlüğünden oluşmaktadır. Bir iletişim aracı olarak dilin kullanılması öğretilirken, bu dört temel becerinin de birlikte öğretilmesi gerekmektedir (Demirel, 2002: 16). Geçmişten günümüze ilk okuma-yazma öğretiminde yaygın olarak üç yöntem kullanılmıştır. Bunlar:

- a) Bireşim (Sentez-harf) Yöntemi
- b) Karışık Yöntem
- c) Çözümleme Yöntemi'dir.

Bireşim Yöntemiyle ilk okuma-yazma öğretiminde öncelikle harfler öğretilmekte, daha sonra harflerin birleştirilmesiyle heceye, heceden kelimeye, kelimedenden de cümleye geçilmektedir.

Karışık Yöntem'de ilk okuma-yazma öğretimine cümle ve kelimelerin birlikte öğretilmesiyle başlanmakta, hemen hece ve harflerin öğretimine geçilmektedir. Bu yöntemde öğrenciyeye cümlelerin, kelimelerin kısa sürede öğretilmesi hedeflenmektedir.

Çözümleme Yöntemi'nde ise öğrencinin yaşantısı, çevresi ve kelime dağarcığı dikkate alınarak, kısa emir cümleleri öğretilmek suretiyle okuma-yazma eğitimine başlanmakta, cümleden, kelimeye, kelimedenden, heceye, heceden de harfe geçmek suretiyle okuma-yazma eğitimi tamamlanmaktadır (Demirel, 2002: 33).

İlk öğretimde uygulanmakta olan öğretme stratejileri ise üç grupta toplanmaktadır. Bunlar:

- a) Sunuş Yoluyla Öğretme Stratejisi
- b) Buluş Yoluyla Öğretme Stratejisi
- c) Araştırma Yoluyla Öğretme Stratejisi'dir.

Sunuş Yoluyla Öğretme Stratejisi, okullarda çok yaygın bir biçimde bilginin aktarılması, kavram, ilke ve genellemelerin açıklanmasında kullanılmaktadır. Bu sistemde öncelikle genel ilke ve kavramlar verilmekte, bunu ayrıntılı bilgilerin kazandırılması izlemektedir.

Buluş Yoluyla Öğretme Stratejisi, öğrenci etkinliğine dayalı, güdüleyici bir öğretme yaklaşımıdır. Öğretmen, öğrencinin öğrenme sürecine etkin katılımını, Buluş Yoluyla Öğretme Stratejisini kullanmak suretiyle sağlamaktadır. Burada öğretmenin temel görevi öğrenciyi yönlendirmek ve cevabı ona buldurmaştır.

Araştırma Yoluyla Öğretme Stratejisi'nde ise ağırlıklı olarak öğrencilerin araştırma ve inceleme yapmalarına olanak sağlayan bir öğretme modeli benimsenmektedir (Demirel, 2002: 28-29).

Millet Mektepleri, Köy Yatı Dershaneleri ve Halk Okuma Odaları'nda halka yeni harflerin öğretiminde bu öğretim sistemlerinden ve öğretme stratejilerinden hangileri uygulanacaktır? Milli Talim ve Terbiye Cemiyeti'nin 1928'de hazırlayıp yayınladığı *Millet Mektepleri ve Halk Dershaneleriyle Harf Kurslarında Alfabe-Kıraat-Yazı ve İmla Tedrisi Usulü* isimli kitapta, Millet Mektepleri'nde Türkiye'deki yüksek orandaki cehaleti hızla ortadan kaldıracak yegâne sistem olarak görülen Karışık Yönteme benzer bir modelin uygulandığı görülecektir.

Millet Mektepleri'nde uygulanan sistemde öğretmen derslere seslerin tanıtımıyla başlamakta, önce öğrencinin dikkatini kelimenin başındaki sesli harfler üzerine yoğunlaştırmakta, (a) sesiyle başlayan (ada), (araba); (o) sesi ile başlayan (orak), (ocak) gibi kelimelerin başında telaffuz ettiğimiz (a) ve (o) seslerine dikkat çekmektedir. Bir süre (a) ve (o) sesiyle başlayan kelimeler bulan, daha sonra bu işi öğrencisine yaptıran öğretmen, ardından (ı, u, ü, ö, i) seslerine geçmekte ve bu sesleri içeren kelimeler üzerinde durmaktadır. Sesli harflerle başlayan kelimeler üzerindeki alıştırmalardan sonra öğretmen bu kez de kelimenin sonunda ve ortasında gelen sesli harflere

öğrencinin dikkatini çekmektedir. Sesli harfler ile ilgili alıştırmalar tamamlandıktan sonra bu kez öğretmen kelimenin sonunda gelen sessiz harflere geçmekte, örneğin (al, bal, pul, kul, el, bel, bil, gül) gibi kelimelerin sonunda gelen (l) sesine, daha sonra kelimenin başında veya ortasında gelen (mala, lale) gibi kelimelerdeki (l) sesine öğrencinin dikkatini çekmektedir. Aynı işlemi diğer bütün sessiz harfler üzerinde uygulayan öğretmen, sorduğu sorularla öğrencinin sesleri kavrayıp kavramadığından emin olmakta, bu alıştırmalar sırasında *sesli* ve *sessiz* harf deyimlerini kullanmamakta, yalnız (a) sesi, (o) sesi diye seslerin adını söylemektedir. Bu uygulamadan amaç, öğrenciye konuşurken kullandığı kelimelerin, muhtelif seslerden oluştuğunu öğretmek ve bilhassa o seslere dikkatini çekmektir. Bu yöntem o dönemde okuma-yazmayı kavramada önemli bir adım olarak görülmüştür. Çünkü çok kimse bir dili konuştuğu halde, o dili oluşturan kelimelerin seslerine dikkat etmemektedir. Millet Mektepleri'nde ilk günlerdeki bu ses eğitimi ile öğrencinin okumaya alıştırılması ve ileride karşılaşacağı kelimelerin anlamlarını öğrenmesi hedeflenmiştir. Kelimeleri oluşturan sesler üzerinde yapılan alıştırmalardan sonra öğretmen öğrencinin dikkatini kelimeleri teşkil eden heceler üzerine çekmekte, *hece* deyimi yerine *parça* deyimini kullanmaktadır. Örneğin; (at, bal) gibi kelimelerin birer parçadan, (Kaya, mektep, Ali) gibi kelimelerin ikişer, (araba, bayramlık) gibi kelimelerin üçer parçadan oluştuğunu öğrettikten sonra, alıştırmalarla öğrenciyi çeşitli hecelerden oluşan kelimeler bulmaya yönlendirmektedir (Millet Mektepleri ve Halk Dershaneleriyle Harf Kurslarında Alfabe-Kıraat-Yazı ve İmla Tedrisi Usulü: 1928, 3).

Heceleri ve sesleri öğreten öğretmenin bir sonraki adımı, alfabe kitabında yazılı olan ilk kelimeyi tahtaya yazmak ve bu seslerin işaretleri olan harflerle yazı eğitimini başlatmaktır. Örneğin; alfabeyle (at) kelimesiyle başlanıyorsa, öğretmen tahtaya yazdığı bu kelimenin (at) diye okunduğunu söylemekte, öğrenciye alfabeden bu kelimeyi okutmakta, öğrencinin de alfabenin diğer sayfalarından bu kelimeyi bulup göstermesini istemektedir. Bir sonraki derste örneğin; (al) kelimesini gösteren öğretmen, (al, at) veya (at, al) cümlelerini okutmakta ve öğrencinin alfabe kitabından bu cümleleri bulup okumasını istemektedir. Ertesi ders yeni bir harf ilavesiyle (ata ot al), (o ata ot al), gibi cümleleri okutan öğretmen, her derste yeni bir harf göstermeye devam etmektedir.

Millet Mektepleri'nde öğretmenin alfabe derslerinde dikkat etmesi gereken kurallar şöyle belirlenmiştir (Millet Mektepleri ve Halk Dershaneleriyle Harf Kurslarında Alfabe-Kıraat-Yazı ve İmla Tedrisi Usulü: 1928, 2-10):

1- Okumak demek, manayı kavramak demektir. Öğretmen; öğrencide okuduğu kelime veya cümlenin manasına dikkat etme alışkanlığı yerleştirmeli, öğrenci bir kelimeyi gördüğünde derhal manasını kavrayabilmeli ve gitgide gördüğü kelime veya cümleleri okumaya lüzum görmeden, gözle süzerek manasını kavrayacak hale getirilmelidir.

2- Okutulacak kelime veya cümle öğrencinin fikri seviyesine uygun olmalıdır. Yeni alfabe çok kolay olduğundan öğrenci zaten bir süre sonra Türkçedeki bütün kelimeleri okuyabilecek hale gelecektir. Seviyesinin üstünde kelime veya cümle okutulması, öğrencide okuduğunun manasına dikkat etmeme alışkanlığı yerleştirecek, bu da onun okuma-öğrenme arzusunu azaltacaktır.

3- Öğretmen iki veya üç harf öğretir öğretmez hemen bu harflerden kelime oluşturmaya başlamalı, bir iki harf daha öğretince kelimelerden cümleler oluşturmalıdır. Bu konuda en iyi yöntem kelime ve cümleleri oluşturan hece ve harflere öğrencinin dikkatini çekmektir. Öğrenciye harflerin birer birer öğretilmesinden sonra hece ve kelime oluşturmaya başlanması doğru değildir. Sadece harf öğretilmesi öğrenende merak ve istek uyandırmayacaktır. Oysa kelime veya cümle okutmak öğrenciye daha ilginç gelecektir. Ayrıca daha başlangıçta öğrenciye gösterilecek harflerle kelime ve cümle okutmak, zamandan kazanılmasına da yol açacaktır. Çünkü bir harfi öğretmek için harcanacak zamanda, anlamlı bir kelime ve hatta bir cümle öğretilmektedir.

Öğrencilere Türk Alfabeti'nde yer alan bütün harfler öğretildikten sonra harflerin alfabe sırası da öğretilmelidir.

4- Öğrenciye alfabedeki harfler öğretilirken, harflere çıkarttıkları seslere göre isim verilmelidir. Örneğin; (l) harfine eskiden olduğu gibi (lam) veya Fransızca'da olduğu gibi (el) demeyip, bu harfi sadece (le) diye öğretmelidir. Bir sessiz harfin sesini öğrenciye açık olarak öğretmek için en iyi yöntem, o sessiz harfi, sesli harflerden birinin sonuna getirerek telaffuz etmektir. Örneğin; (s,n,l) harflerinin sesine dikkat ettirmek için bu harfler (al, ol, bul, can, kan, kafes, nefes) gibi kelimelerde kullanılmalıdır.

5- Alfabemizde şeklen birbirine benzeyen harfler bulunmaktadır. Bilhassa (b) ile (d); (c) ile (ç); (g) ile (ğ); (ı) ile (i); (m) ile (n); (s) ile (ş) harfleri matbaa yazısında birbirlerine çok benzemektedir. Harfler öğretilirken, öğrencinin kafasını karıştırmamak için birbirine benzeyen harfler aynı derste veya birbirine yakın derslerde öğretilmemelidir.

6- Bir harfi öğretirken kuru kuruya (a), (u) veya (ı) diye tekrar ettirmek doğru değildir. Öğretilcek harfin kelime veya cümle içinde kullanılması ve bu harfi içeren çeşitli kelime ve cümleler okutulması lazımdır. Ayrıca öğrenciye heceleri öğretmek gayesiyle (la, li, lu, ba, bi, bu, ma, mi, mu) gibi manasız hece tekrarından kaçınılmalıdır. Harfleri muhtelif kelimelerde okutmak, öğrencinin heceyi de, harfi de öğrenmesini kolaylaştıracak ve okumaya ilgisini artıracaktır.

7- Harfler ve heceler üzerinde kuru kuruya alıştırma yaptırılmaması tavsiye edilirken, bundan kelimelerin harflerine veya hecelerine hiç dikkat ettirilmemesi anlaşılmalıdır. Öğrenciye muhtelif kelime ve cümleler gösterilip okutulduktan sonra o kelimeleri teşkil eden hecelere ve harflere dikkat etmesi de sağlanmalıdır. Örneğin; (baba, araba, kara) gibi kelimeleri okuyan öğrenciye, o kelimeleri oluşturan (ka, ra, ba) heceleri ve bu heceleri oluşturan (a,b,k,r) harfleri gösterilmelidir. Bu sayede öğrencinin okuduğu veya karşılaştığı herhangi bir kelimeyi hecelere ve harflere ayırması kolaylaşacaktır. Öğrenci aslında kelimeleri göre göre, genel şekilleriyle tanımaya alışmalı, okurken rast geldiği kelimeleri tahlil ederek okuma alışkanlığı kazanmamalıdır. Kelimeleri tahlil ederek okuma alışkanlığı kazanan öğrenci ileride bir okuma parçasını doğru ve hızlı bir şekilde okuyamayacak, okuduğunun manasına dikkat edeceği yerde, karşılaştığı kelimeleri tahlille uğraşacaktır. Öğrenci gereğinde kelimeyi tahlil edebilmeli, ancak bir cümlenin her kelimesini tahlil ederek okuma alışkanlığı kazanmamalıdır.

8- Öğrencinin dikkatini kelimelerin hecelerine çekmek için o kelimenin hecelerini aralıklı yazmak; örneğin; (a ra ba) şeklinde göstermek doğru değildir. Çünkü öğrenci bu kelimeyi ileride daima heceleri arasında aralık bulunmadan (araba) şeklinde görecektir. Bu yüzden öğrenciye bir kelime ileride göreceği şekliyle öğretilmelidir. Aynı şekilde kelimelerdeki sesli ve sessiz harfleri de ayrı renklerde yazmak doğru değildir.

9- Bir derste öğretilen kelimeler uygun aralıklarla tekrar ettirilmeli, ancak gereksiz tekrarın dikkati ortadan kaldıracığı tehlikesi göz ardı edilmemelidir. Bu nedenle tekrar ile dikkat bir arada olmalıdır.

10- Öğrenci alfabe ile birlikte yazıya da başlatılmalıdır. Yazıya başlatırken öğrenciye düz veya eğri çizgi çalışması yaptırmak, harfleri ayrı ayrı yazdırmak doğru değildir. Öğrenciye yalnızca alfabe kitaplarında yer alan kelime ve heceler yazdırılmalı, bu suretle öğrencinin seri ve serbest hareketlerle kelime ve cümle yazma alışkanlığı kazanması sağlanmalıdır. Öğretmen, öğrencinin önünde bir kelimeyi kara tahtaya bir kaç defa yazmalı, sonra da öğrenciyi tahtaya kaldırarak ona yazdırmalıdır. Öğretmen dersliklerdeki kara tahtaların elverişli olması halinde bir kaç öğrenciyi birden tahtaya kaldırmalı, diğer öğrencilerin de aynı kelimeleri defterlerine yazmasını sağlamalıdır. Öğrencinin bir yazıyı dikkatsiz olarak, angarya şeklinde yirmi defa yazması yerine, ilgi duyduğu bir parçayı dikkatle iki, üç defa yazması daha faydalıdır. Angarya tarzında yazı yazdırma, bir kelimenin yanlış yazılması alışkanlığının yerleşmesine, bu yanlışın giderilebilmesi yeni alıştırmalar yaptırılmasına yol açmakta, bu da öğrenciyi okuma-yazmadan soğutmaktadır. Bu yüzden öğrenci dikkatle ve doğru bir biçimde yazı yazmaya alıştırmalıdır.

Öğrenciyi yazıya başlatırken en basit şekilde yazdırmalı, bazı ecnebi yazı defterlerinde görüldüğü gibi harfleri zor ve yeni bir takım işaretlerle pratik olmayan bir şekle sokmamalıdır.

Yazıya ilk başlayanlara matbaa yazısına benzeyen ve çok sade bir yazı öğretilmesine taraftar olan yazı uzmanları vardır. Özellikle İngiltere’de uygulanmakta olan ve bir kaç yıldan beri Amerikan okullarının bir kısmında da uygulanmasına başlanan bu usulün bizde de uygulanması tercih edilmelidir.

11- Halk Dershaneleri’nde öğretmenlerin karşısına çeşitli meslek ve sanat gruplarına mensup öğrenci gelecektir. Öğretmen, öğrencilerin her birine kendi meslek ve sanatıyla ilgili cümleler okutmalı, öğrencinin dikkat ve ilgisini artırmalıdır.

12- Bir dershaneye devam eden öğrencilerin tamamının başarılı olması için öğretmen öğrencilerin hepsi ile meşgul olmalı, hepsini meşgul etmelidir. Dershaneye devam eden öğrencilerin hepsi zeka ve dikkat açısından aynı seviyede olamayacağı için öğretmen öğrencilerini iyi tanımalı, dershanedeki öğrencileri aynı seviyede tutmamalı, her birini yeteneği ölçüsünde yükseltmeye çalışmalı, gerektiğinde alfabe ve okuma derslerinde bir dershanedeki öğrenciyi iki gruba ayırmalı, her grup ile bir saatlik dersin yarısı süresince meşgul olmalı ve bu müddet zarfında diğer grubu başka bir görev ile meşgul etmelidir.

13- Dershanenin fazla sıcak veya fazla soğuk olması, havalandırılmaması, öğretmenin asabî olması, dersi ilgi çekici hale getirmemesi öğrencinin dikkatini

azaltacak ve başarısını olumsuz yönde etkileyecektir. Öğretmen başarı oranını yükseltmek için bu hususlara dikkat etmelidir.

1.2. İmla Dersleri

Millet Mektepleri'nde öğretmenlerden alfabenin başlangıcından itibaren okuttuğu, yazdırdığı kelimelerin imlasını da öğrenciye öğretmesi istenmiştir. Öğretmenin İmla Dersleri'nde uyması gereken kurallar şöyle belirlenmiştir:

1- Öğretmen her kelimenin imlasını, Dil Encümeni tarafından tespit edilen İmla Lügatine ve imla kaidelerine uygun olarak vermelidir.

2- Öğretmen, öğrenciye seviyesinin üstündeki kelimelerin imlasını öğretmemeli, imlasını göstermediği bir kelimenin imlasını sormamalıdır.

3- Bir kelimenin imlası öğretilirken öğrenci önce o kelimeyi görmeli, o kelimenin nasıl telaffuz edildiğini işitmeli, o kelimeyi telaffuz ettikten sonra bir kaç defa yazmalıdır. Öğrencinin bir kelimenin imlasını iyice öğrenebilmesi için en iyi yöntem, o kelimenin yazılış şekline bir kez baktıktan sonra yüzünü çevirmesi veya gözünü kapayarak kelimenin şeklini gözünün önüne getirmesidir. Öğrencinin gözüyle gördüğü bir kelimenin şeklini parmağıyla havada yazması da faydalı bir çalışmadır.

4- Öğrenciyi kelimelerin imlasına alıştırmak, ancak alıştırmayı yaptırmakla mümkündür. Bu yüzden öğretmen İmla Dersleri'nde yapacağı alıştırmaları ilgi çekici hale getirmelidir.

5- Öğrenci bir kelimeyi yanlış yazmışsa, öğretmen o yanlış görünmeyecek şekilde gidermeli ve doğrusunu yazmalıdır. Öğretmen asla öğrencisine *Siz böyle yazmışsınız. Halbuki doğrusu budur!* dememeli, kelimenin doğrusunu göstermelidir.

1.3. Okuma Dersleri

Millet Mektepleri'nde öğretmenlerin gerek alfabe, gerek alfabeden sonraki okuma kitaplarında yer alan parçaları okuturken de şu kurallara uymaları istenmiştir:

1- Okumak, ancak okumakla öğrenilecektir. Bu yüzden öğretmen, öğrenciye okuma fırsatı yaratmalı, okumada ilerlemesini sağlamalı, dört aylık eğitim döneminden sonra kendi seviyesinde yazılmış eserleri, kitapları, gazete ve mecmuaları okuyacak heves uyandırmalı, okutacağı parçaların ilginç olmasını sağlamalı, iyi okuma konusunda öğrencisine örnek oluşturmalıdır.

Millet Mektepleri'nde öğretmenler, eski öğretmenlerin öğrencinin ilgisini çekmek için uyguladığı zorlayıcı tedbirlerden kaçınmalıdır.

2- Öğrencinin okuduğu parçanın manasını kavrayarak, doğru ve düzgün bir şive ile okumasını sağlamalıdır.

3- Öğretmen, okutacağı parçaya geçmeden önce öğrencinin o parçaya dikkatini çekecek şekilde söze başlamalı, örneğin; *Başkumandan Muharebesi'nin nasıl başladığını bizzat Gazi Hazretleri'nin lisanından dinlemek ister misiniz? Okuyorum, dinleyiniz... Büyük Gazimizin Türk Gençliği'nden ne beklediğini anlamak ister misiniz?...Gazi Hazretleri bu nutkunda bunu izah ediyor. Biriniz okusun dinleyelim...*

Şimdi size bir hikaye okutacağım. Bakalım bundan daha meraklı bir hikayeye tesadüf ettiniz mi?... Şimdi iki adamın yaptığı işleri okuyacaksınız. Bakalım hangisinin yaptıklarını beğeneceksiniz?... Çinliler bu okuyacağınız hikayeye bayılırlarmış. Bakalım sizin de hoşunuza gidecek mi?... Şimdi bir adamın başına gelen bir vakayı okuyacaksınız. Bakalım içinde o adamın yerinde olmasını isteyecek var mı?... Bu parçada yazar bir oyun tarif ediyor. Bakalım parçayı okuduktan sonra oyunu oynayabilecek misiniz?... Yazar iyi vatandaş kime derler bize anlatacak. Bakalım siz de iyi bir vatandaş olmak için başka bir nitelik bulabilecek misiniz? demelidir.

4- Öğretmen, okuttuğu okuma parçasının ardından o parçadan ne anlaşıldığını sormalı, parçanın konusunu anlatmalıdır. Öğrencinin okuduğu parçanın konusunu kavraması da yeterli değildir. Parçanın konusu düşündürücü ise, öğrenci onun üzerinde düşünebilmelidir. Öğretmen öğrenci ile bir okuma parçası üzerinde konuşurken, tüm öğrencileri tartışmaya katmalı, okuma parçası hakkında öğrenciye sorduğu soruları açık ve anlaşılabilir şekilde sormalı, öğrenciye soru üzerinde düşünmesi için imkan ve zaman tanımalıdır. Öğretmen sorduğu sorunun cevabını kendisi vermemeli, *Öğretmenlikte hüner söylemekten ziyade söyletmektir* gerçeğini unutmamalıdır. Bir derste öğrencinin konu ile ilgili soru sorması öğrencinin derse ilgisini gösterdiğinden, öğretmen öğrencinin konu ile ilgili soru sormasını teşvik etmelidir.

5- Öğretmen, derslerde görsel materyallere yer vermeli, okuttuğu kitaptaki konu ile ilgili resimlere öğrencinin dikkatini çekmeli, gerektiğinde konuyu aydınlatmak başka resimler de göstermelidir.

6- Öğretmen bir okuma parçasında geçen kelimelerin manasını bir kelime ile söyleyip geçmemeli, öğrencinin seviyesine uygun açıklamalar yapmalı, o kelimeyi öğrencinin anlayacağı şekilde cümlede kullanmalı, hatta öğrenciye o kelime ile cümle kurdurmalıdır. Öğrencinin okumaya ilgisini çekmek için bir okuma parçasında yeni öğreneceği kelimelerin sayısı üçü, beşi geçmemelidir. Okutulan parçada öğrencinin manasını bilmediği on beş kelime varsa, o parça sınıfın seviyesine uygun değil demektir.

II. Batı Dilleri veya Arap Harfleriyle Okuma-Yazma Bilenlere Yeni Harflerin Öğretilmesinde Usul ve Yöntemler

Millet Mektepleri'nde eski harflerle okuma-yazma bilenlere yeni harfler öğretilirken, öğrenciler batı dillerinden birinin alfabesini bilenler ve bilmeyenler olmak üzere iki gruba ayrılmıştır. Birinci grupta yer alan ve batı dillerinden birinin alfabesini bilenlere, Latin harflerini bildikleri için sadece Latin harflerinin Türk Alfabesi'ndeki karşılıkları ve birkaç cümle ile ifade edilecek derecede imla ve gramer öğretilmiştir. İkinci grupta yer alan ve sadece Arap alfabesini bilenlere ise hiç okuma-yazma bilmeyenler için kullanılan yöntem uygulanmıştır. Millet Mektepleri'nde Latin harflerini bilenlere yeni yazıyı öğretecek öğretmenlerin şu kurallara uymaları istenmiştir:

1- Öğretmen, öğrencinin evvelce bildiği batı dillerindeki bazı harflerin, yeni Türk Alfabesi'ndeki karşılıkları üzerinde ısrarla durmalıdır. Örneğin; Fransızca bilenlerin, yeni Türk Alfabesi'nde (c,ş,u,ü,ö,ı,e,ğ,k) gibi harflerin aldığı rollerde şaşırması muhtemeldir. Özellikle Fransızca ve İngilizce'de olduğu gibi yeni Türk Alfabesi'nde de

yazılıp okunmayan harfler olmadığına, Fransızca kelimelerin sonundaki (er, et) hecelerinin Fransızca'da olduğu gibi okunmayacağına dikkat ettirmelidir.

2- Evvelce batı harfleriyle takip edilen imla kuralları tamamen unutturulmalıdır. Örneğin; Fransızca *kitap* kelimesinde (k)yı okutan (i)seslisi yazılıp, kelimenin sonu (p) ile telaffuz edildiği halde, kelimenin aslı (b) ile yazılmaktadır. Bu kelimenin yeni harflerle yazılması gerektiğinde, kelimenin eski imlası büsbütün bir tarafa bırakılmalı, yeni imlası ile yazdırılmalıdır.

3- Yeni Türk harfleriyle yazılacak bir kelimenin imlasında tereddüde düşüldüğünde, o kelime Dil Encümeni tarafından yayınlanan İmla Lügatına bakılarak yazılmalı, herkes kendine göre bir telaffuz kuralı uygulamamalıdır. Çünkü öğrencilerin bir kelimenin imlasını çeşitli yayınlarda farklı şekillerde görmesi zararlıdır. Bir kelimenin imlasının öğrencinin zihninde yerleşmesi için o kelimenin her yerde aynı biçimde yazılmış olması gerekmektedir. Bu nedenle öğretmenler, yazarlar ve matbuat yeni yazıda imla birliğine uymayı milli bir vazife olarak görmelidir.

4- Öğrenciye yeni harflerin rolleri ve imla kuralları öğretildikten sonra okuma alıştırmaları yaptırılmalıdır. Öğrenci bir kelimenin şeklini ne kadar çabuk kavrar ve tanırsa, o kelimeyi bir cümlede gördüğünde o kadar çabuk okuyacaktır. Bu yüzden öğrencinin bir cümleyi teşkil eden kelimeleri çok görmüş olması sağlanmalıdır.

5- Okumak; bir cümlenin manasını anlamak demektir. Yeni harflerle yazılmış olan okuma parçalarındaki kelimelerin manasına dikkat etmeden, sadece o kelimeleri sökmeye kalkışmak doğru değildir. Öğrenci okuduğunun manasını kavramaya çalışmalı, yeni gördüğü kelimenin umumi şeklini tanımak için sarf edeceği dikkat kadar, o kelimenin manasına da dikkat etmelidir. Kelimelerin yalnız mekanizmasına dikkat edilmesi, manasına önem verilmemesi öğrenciyi okuduğunu anlama zevkından mahrum edecektir. Yeni Türk harfleriyle okumaya başlayanların bu hususa dikkat etmesi önemlidir. Her gün en az on kelimenin şekliyle manası arasında irtibat kurma alışkanlığı kazanan öğrenci, bir kaç ay içinde yazılarında en fazla kelime kullanan yazarların bile en önemli parçalarını kolaylıkla, hızla ve manasını kavrayarak okuma imkanına kavuşacaktır. Özellikle devlet dairelerinde çalışan memurların, kendi dairelerine ait resmi evrakta her gün geçen bir kaç yüz kelime ve deyim üzerinde yapacağı egzersiz, o evrakın manasını kolayca kavramaları açısından faydalı olacaktır.

6- Yapılan ilmi araştırmalar öğrencinin daha hızlı okuması için dudaklarını kıpırdatmadan, cümlenin manasını yalnız gözle kavrayarak okumasının daha faydalı olduğu gerçeğini ortaya koymuştur. *Sessiz Okuma* ya da *Gözle Okuma* denen bu sistem dünyada en çok kullanılan okuma yöntemidir. Bu nedenle öğrencilere *Sessiz Okuma* alıştırmaları yaptırılmalıdır.

7- Hızlı okuma alışkanlığı kazanan öğrenciye, yeni harflerle hızla yazma alışkanlığı da kazandırılmalıdır.

III. Batı Harfleriyle Okuyup Yazdığı Halde, Batı Dillerinin Alfabesini Bilmeyenlere Yeni Harflerin Öğretilmesinde Usul ve Yöntemler

Batı harfleriyle okuyup yazdığı halde, Batı dillerinin alfabesini bilmeyenlere yeni harfleri öğretecek öğretmenlerin de şu kurallara dikkat etmesi istenmiştir:

1- Bu öğrencilere Türkçe kelimelerdeki sesli ve sessiz sesler üzerinde sözlü alıştırma yaptırılmalıdır.

2- Yeni Türk harflerinin hepsinin sırasıyla öğrenciyeye okutulması yolu takip edilmemeli, başlangıçta iki üç harf gösterilip, bu harflerle kelime oluşturulmalı, her ders yeni bir harf ilavesiyle oluşturulacak kelimeler ve cümleler okutulmalıdır.

3- Bütün harfler okutulduktan sonra harflerin alfabe sırası öğretilmelidir.

4- Kelimelerin umumi şekillerine ve manalarına dikkat ettirilmeli, anlamsız hece alıştırmaları yaptırılmamalı, okutulacak cümlelerle, okuma parçaları öğrencinin seviyesinde olmalı ve ilgi uyandırmalıdır. Okuma ve yazma çalışmaları paralel yürütülmelidir. Alfabe ve okuma derslerinde diğer gruplar için uygulanan kurallar, batı dillerinin alfabesini bilmeyenler için de kullanılmalıdır.

IV. Millet Mektepleri'nde Okutulan Metinler

Millet Mektepleri'nde uygulanan bu yöntemle yeni harfleri öğrenen ve genç cumhuriyetin eğitimli kadrolarını oluşturması beklenen öğrencilere mektup, telgraf, dilekçe yazmaları öğretilmiş, okuma becerilerini geliştirmeleri için günlük gazete haberleri, halk kültüründen örnekler, kadınlar için ev işleri ile ilgili pratik bilgiler içeren metinler okutulmuştur. O günlerde gazetelerin yayınladığı *Halk Sayfaları* derslerde büyük bir dikkatle takip edilmiştir (Albâyrak, 1994: 478). Hesap ve Ölçü Dersleri'nde, günlük hayatta gerekli olan dört işlem, para birimleri, arazi ölçümleri, Sağlık Bilgisi Dersleri'nde, sağlık ile ilgili temel bilgiler öğretilmiştir. Yurt Bilgisi Dersleri'nde ise, Türk bayrağı, Türk tarihi, vatani, coğrafyası, Cumhuriyetin kuruluşu, Atatürk'ün hizmetleri, Milli Mücadele, Anayasa, seçimler, TBMM. Cumhurbaşkanı ve Başbakan'ın görevleri, Belediyelerin görevleri, vergi, ulusal bayramlar, askerlik, yargı, sultanların halka yaptıkları baskı ve zulümler gibi konularda bilgi verilerek, vatanını, milletini seven, çalışkan, dinamik bir Türk vatandaşı olması ideali yerleştirilmeye çalışılmıştır. Yeni harfleri öğrenmeye çalışan halka yardımcı olması amacıyla Falih Rıfki (Atay) ve Celal Sahir'in (Erozan) hazırladığı *Yeni Kitap'ta* (Atay-Erozan, 1928: 9 vd.) yeni rejimin benimsenmesine hizmet edecek yazılara yer verilirken, Sabri Cemal Bey'in hazırladığı *Kıraat Kitabı'nda* yer alan *Kadınların Tahsili* isimli yazıyla kadının en önemli görevi olan annelik görevini layıkıyla yerine getirebilmesi için iyi bir eğitim alması gereğine işaret edilmiş, (Cemil, 1929: 41-43) *Sıtma* başlıklı yazıda insanlar sıtma hastalığı ile mücadele konusunda bilinçlendirilmiş, (age.: 46-47) *Vergi* başlıklı yazıda ise vergi vermenin temel bir vatandaşlık görevi olduğuna vurgu yapılmıştır (age.: 54-56).

Millet Mektepleri'nde her dönem sonunda, öğrenciler A dersliklerinde Alfabe, Okuma, Okuma-Yazma, Yazım Kuralları ve Hesap Dersleri'nden, B dersliklerinde ise Okuma-Yazma, Hesap ve Ölçüler, Sağlık Bilgisi ve Yurt Bilgisi derslerinden sınava

tabi tutulmuşlardır. Sınavlarda ilk üç dereceye girenlere Mustafa Kemal'in imzasını taşıyan birer Anayasa hediye edilmiş, (İkdam, 13.8.1929) bu öğrenciler halk yayınlarından ücretsiz yararlandırılmışlardır. 1931 Mayıs'ından itibaren Millet Mektepleri'ne devam ederek belge almayanların köy ve mahalle kurulları, devlet kurumları, belediye, banka, tekel, demiryolu, liman idareleri, özel şirketler ve çiftliklerde işe alınmaları yasaklanmıştır. Ancak sağlık durumu ve geçim durumu uygun olmayanlar kapsam dışı tutulmuştur. Millet Mektepleri'ne devam edenlerin halka meslekî ve teknik bilgi vermek amacıyla açılan *Halk Dersaneleri*'nde dil, ticaret ve sanat kurslarına öncelikle kabul edilmesi kararlaştırılmıştır. Millet Mektepleri bu tedbirlerle cazip hale getirilirken, dersanelere devam etmeyenlerden 5-60 lira arasında değişen miktarda para cezası alınması yoluna gidilerek, ceza caydırıcı bir unsur olarak kullanılmıştır (Albayrak, 1994: 479).

SONUÇ

Öğrenilmesi zor görülen Arap harflerinden, öğrenilmesi daha kolay görülen Latin alfabesine dayalı yeni Türk harflerine geçen Türkiye Cumhuriyeti, Harf Devrimi'nin ardından açtığı Millet Mektepleri ile ülkedeki cehaletle mücadele etmeyi ve Türk Milleti'ni çağdaş medeniyetler düzeyine çıkarmayı hedeflemiştir. Bu hedefi hayata geçirecek olan Millet Mektepleri'nde halka yeni harflerin öğretilmesinde kullanılacak usul ve yöntemler Milli Talim ve Terbiye Cemiyeti'nin 1928'de hazırladığı *Millet Mektepleri ve Halk Dersaneleriyle Harf Kurslarında Alfabe-Kıraat-Yazı ve İmla Tedrisi Usulü* isimli bir kitapta belirlenmiştir.

Millet Mektepleri'nde yeni yazı öğretilirken, eğitim süresinin darlığı dikkate alınarak, yeni yazının kısa ve kolay şekilde öğretilmesini hedefleyen günümüzde de kullanılan Karışık Yönteme benzer bir yöntem uygulanmıştır. Hiç okuma-yazma bilmeyenlere sesler tanıtılıp, bu seslerle ilgili alıştırmalar yapıldıktan sonra hecelere geçilmiş, sesler ve hecelerden sonra harflerin öğretilmeye başlanmasına paralel olarak yazı çalışmalarına geçilmiştir. Her gün yeni bir harf öğretmek suretiyle kelimeye, kelimeden de cümleye geçilerek yeni Türkçe öğretimini tamamlanmıştır.

Millet Mektepleri'nde eski harflerle okuma-yazma bilenlere yeni harfler öğretilirken de öğrenciler batı dillerinden birinin alfabesini bilenler ve bilmeyenler olmak üzere iki gruba ayrılmıştır. Batı dillerinden birinin alfabesini bilenlere sadece bildikleri Latin harflerinin Türk Alfabesi'ndeki karşılıkları gösterilmiş, yeni Türk yazısını okuyup-yazmaları için de birkaç cümle ile ifade edilecek derecede imla ve gramer öğretilmiştir. Hem eski Türk harflerini, hem de Latin harflerini bilenlere yeni yazıyı öğretecek öğretmenlerin batı harfleriyle takip edilen imla kurallarını tamamen unutturması, imla konusunda Dil Encümeni'nin yayınladığı *İmla Lügatı*'na bağlı kalması, yeni harfleri ve imla kurallarını öğrenen öğrenciye okuma alıştırmaları yaptırmaması istenmiştir. Bu okuma alıştırmalarıyla çalışan, dinamik, ülkesini ve milletini seven çağdaş cumhuriyet bireylerinin yetiştirilmesine gayret edilmiştir.

Türkiye Cumhuriyeti, Millet Mektepleri'nin çağdaş cumhuriyet bireyleri oluşturulmasındaki rolünü çok önemseddiği için halka yeni yazı öğretecek olan öğretmenlere de büyük sorumluluk yüklemiştir. Öğretmenler, her şeyden önce öğrenciye okuma sevgisi aşılacak, okuma-yazma konusunda örnek olmak, okumanın

yalnız Millet Mektepleri ile sınırlı kalmayıp, öğrencinin hayatı boyunca süreklilik kazanmasını sağlayacak tedbirleri almakla sorumlu tutulmuştur. Bu sorumlulukla hareket edecek olan öğretmenlerden, öğrencinin dikkatini dağıtacak, okumaktan soğutacak tekrarlardan kaçınması, tüm öğrencilerin derse katılımını sağlaması, öğrenciyi iyi tanınması, seviyesine uygun eğitim vermesi, öğrenciye okuduğunun manasını kavrama ve sorgulama alışkanlığı kazandırması istenmiştir. Millet Mektepleri'nde kullanılan alfabe ve okuma kitaplarında yer alan okuma parçalarının seçiminde metinlerin öğrencide okuma ilgisi uyandırmasına ve öğrenciye yeni bir vatandaşlık kimliği kazandırmasına özen gösterilmiştir.

1928-1935 yılları Millet Mektepleri faaliyet raporuna bakıldığında Adana'da hiç okuma-yazma bilmeyenlerin eğitim gördüğü A dersliklerine devam eden 7361 kadından 1826'sının, 18.042 erkekten 5997'sinin başarılı olduğu görülmektedir. Diğer illerde de durum bundan farklı değildir. Hakkari, Maraş, Urfa, Van gibi şehirlerde Millet Mekteplerine katılım ya hiç olmamış, ya da çok düşük düzeyde olmuştur. Bu tablo bizi ekonomik ve diğer çeşitli nedenlerin yanısıra, yeni harflerin öğrenilmesinin halka pek de kolay gelmediği sonucuna ulaştırmaktadır.

KAYNAKÇA

- Albayrak, M. (1994), *Millet Mekteplerinin Yapısı ve Çalışmaları (1928-1935)*, Atatürk Kültür Dil ve Tarih Yüksek Kurumu, Atatürk Araştırma Merkezi Dergisi, C.X. Sayı: 29, Ankara.
- (Atay), F. R.- (Erozan) C. S. (1928), *Yeni Kitap (Atalar sözü-Fıkra ve Masal-Destan ve Türkü-Hatıra ve Nesir)*, Milliyet Matbaası.
- Cemil, S. (1929), *Millet Mektepleri Kiraatı*, İkdam Matbaası, İstanbul.
- Demirel, Ö. (2002), *Türkçe ve Sınıf Öğretmenleri İçin Türkçe Öğretimi*, Pegem Yayıncılık, Ankara.
- Kısıklı, E. (2008), *80. Yıl Dönümü'nde Harf İnkulâbı ve Millet Mektepleri*, Atatürk Haftası Armağanı, 10 Kasım 2008, Genelkurmay Askeri Tarih ve Stratejik Etüt Başkanlığı Yayınları, Ankara.
- İkdam Gazetesi*, 1929 yılı.
- (1928), *Millet Mektepleri ve Halk Dersaneleriyle Harf Kurslarında Alfabe, Kiraat, Yazı ve İmla Tedrisi Usulü*, Devlet Matbaası, İstanbul.
- (1935), *Millet Mektepleri Faaliyeti*, Maarif (1928-1935), T.C.Başvekâlet İstatistik Umum Müdürlüğü, İstanbul.
- TBMM Zabut Ceridesi*, C.IV. (1 Teşrin-i Sani / Kasım 1928).
- Şimşir, B. N (1992), *Türk Yazı Devrimi*, Atatürk Kültür Dil ve Tarih Yüksek Kurumu Yayını, Türk Tarih Kurumu Basımevi, Ankara, 1992.